

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 592/2018-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Drgoncom, DrSc., Peterská 22, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndob 19/2014 z 23. decembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, (ďalej len „najvyšší súd“),

zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Drgoncom, DrSc., Peterská 22, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndob 19/2014 z 23. decembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

«Sťažovateľ je sudcom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Pôsobí ako člen obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Sťažovateľ v rámci tohto svojho zaradenia sa stal zákonným sudcom v konaní o návrhu žalobcu 1. [REDAKOVANÉ] a 2. [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] proti žalovanému [REDAKOVANÉ] o zdržanie sa nekalosúťažného konania, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadostučinenia ako predsedu senátu a sudcu spravodajca dovolacieho senátu najvyššieho súdu.

Sťažovateľ na návrh žalobcov bol uznesením 5 Ndob 19/2014 z 23. decembra 2014 uznaný za zaujatého sudcu, a preto bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011.

... Uznesenie 5 Ndob 19/2014 bolo sťažovateľovi doručené 19. januára 2015. V ten istý deň, 19. januára 2015 o 9.00 hod. predsedníčka najvyššieho súdu do podateľne disciplinárneho súdu podala návrh na začatie disciplinárneho konania proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sudcovi a predsedovi senátu najvyššieho súdu s návrhom, aby disciplinárny senát „uznal menovaného sudcu a predsedu senátu vinného zo spáchania dvojnásobného závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. g) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a uložil mu disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 5 písm. b/ citovaného zákona a to, zníženie funkčného platu o 60 % na obdobie 8 (osem) mesiacov“.

... Konaniu o námietke sťažovateľovej zaujatosti predchádzali tieto udalosti: [REDAKOVANÉ] podpredsedníčka najvyššieho súdu vyzvala dňa 1. októbra 2014 sťažovateľa, aby ju v ňou určenej lehote 5 dní písomne informoval „o dôležitých úkonoch

senátu vykonaných o veci 1 M ObdoV/13/2011, o lehotách nekonania, ich dĺžke a dôvodoch a o predpokladanom termíne rozhodnutia v uvedenej veci“.

... Následne, dňa 2. októbra 2014, bola najvyššiemu súdu doručená v uvedenej veci sťažnosť proti porušovaniu základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, evidovaná pod Spr 1033/2014.

... Podpredsedníčka najvyššieho súdu [REDAKOVANÉ], ktorej bola sťažnosť účastníka konania doručená, požiadala sťažovateľa e-mailom o vyjadrenie sa k sťažnosti všetkých členov senátu.

... Túto žiadosť údajne urgovala predsedníčka najvyššieho súdu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] 16. októbra 2014.

... Sťažovateľ na základe žiadosti podpredsedníčky najvyššieho súdu sa mal dostaviť 21. októbra 2014 o 13.00 hod. k podpredsedníčke za účelom podania

1. vysvetlenia k sťažnosti advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ] zo 4. septembra 2014 k postupu [REDAKOVANÉ] vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Obo/15/2014, v ktorej mal rozhodnúť ako vylúčený sudca podľa § 14 ods. 2 Osp a ktorej nesprávne pridelenie senátu IO nenamietal ani po opätovnom predložení veci na rozhodnutie najvyššiemu súdu;

2. informácie o stave a priebehu konania, úkonoch vykonaných súdom v konaní sp. zn. 1 M ObdoV/13/2011 a o predpokladanom termíne rozhodnutia veci, vzhľadom na neprimerane dlhé (ne-)konanie vo veci po jej vrátení Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktoré by, v prípade, že neboli vykonané úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu veci, nasvedčovalo, že dochádza k porušovaniu práva účastníkov konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky;

3. vyjadrenia k sťažnosti na porušenie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vo veci vedenej pod Spr 1033/2014 – sp. zn. 1 M ObdoV/13/2011 podanej účastníkom konania [REDAKOVANÉ], z 2. októbra 2014...

... [REDAKOVANÉ] na stretnutie neprišiel, svoju účasť do dnešného dňa neospravedlnil, spisy vo veciach nepredložil a na urgencie žiadosti nereaguje.

... Sťažovateľ vo vyjadrení adresovanom podpredsedníčke najvyššieho súdu okrem iného uviedol:

„k Vašej požiadavke uvedenej v liste zo dňa 03. 10. 2014 Vám oznamujem, že Vaša požiadavka je v súčasnosti bezpredmetná, keďže spis sp. zn. 1 M ObdoV/13/2011 sa nachádza u pani predsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [REDACTED].“

... Sťažovateľ na neexistenciu príležitosti nahliadnuť do spisu, aby sa vyjadril k námietke svojej zaujatosti upozornil písomne aj predsedníčku obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu [REDACTED].

... Dňa 29. januára 2015 predsedníčka najvyššieho súdu [REDACTED] opatrením spr. 130/2015, Nobs 8/2015 určila, že vec vedenú na najvyššom súde pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 prejedná a rozhodne senát v zložení: [REDACTED] - predsedníčka senátu, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

Senát, ktorému vec 1 M ObdoV 13/2011 pripadla na rozhodnutie podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008, fungoval v zložení: [REDACTED] - predseda senátu, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]; náhradníci [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED].

V jednom období konania 1 M ObdoV 13/2011 o veci rozhodovala [REDACTED], ktorá bola predtým ex lege vylúčenou sudkyňou; v okolnostiach prípadu nie je vysvetlené, kam a ako sa z konania podela [REDACTED]. Rovnako je záhadou, ako sa do senátu dostala [REDACTED].

Sťažovateľovi orgány najvyššieho súdu kladú za vinu, subjektívne protiprávne správanie. Toto tvrdenie vyvracajú aj ďalšie okolnosti skutkového stavu o skladaní senátu pre rozhodovanie o veci 1 M ObdoV 13/2011. Zo senátu vytesnili [REDACTED], takže sťažovateľ nemohol viesť konanie v senáte zloženom zo zákonných sudcov. Predsedníčka najvyššieho súdu [REDACTED] napravila vylúčenie [REDACTED] zo senátu, ale namiesto členky senátu [REDACTED] ustanovila za členku senátu [REDACTED].

Predsedom senátu v rozpore s Rozvrhom práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008 sa podľa Opatrenia predsedníčky najvyššieho súdu z 29. januára 2015 stala [REDACTED], hoci funkciu predsedu senátu podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu

SR na rok 2008 mala stať [REDAKOVANÉ]. Súčasná predsedníčka najvyššieho súdu vydala opatrenie v danej veci o zložení senátu bez toho, aby zrušila alebo inak sa vysporiadala so zložením senátu, ktorý pred ňou zostavila [REDAKOVANÉ].

Všetko vyššie uvedené sťažovateľ uvádza na dôkaz, že so senátom určenom pre konanie vo veci I M ObdoV 13/2011 sa manipuluje podľa potreby.

... K okolnostiam, ktoré sa sťažovateľovi kladú za vinu patrí aj tvrdenie, že sťažovateľ nereagoval na žiadosť žalovaného týkajúcu sa zloženia dovolacieho senátu. Sťažovateľ opakovane žalovanému oznámil, že zloženie dovolacieho senátu bude v súlade s Rozvrhom práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008 v spojení s nálezom Ústavného súdu SR v danej veci.

K faktom o prípade treba pridať odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré si protirečí, keď sa v ňom na jednej strane uvádza, že sťažovateľ mal svojvoľne vytyčovať termíny pojednávania v senáte v nezákonnom zložení, z čoho možno vyvodiť, že vo veci konal, a na druhej strane sa sťažovateľovi v odôvodnení vyčíta, že v konaní mal subjektívne prietahy.»

Sťažovateľ si je vedomý toho, že k ním tvrdenému porušeniu jeho práv malo dôjsť napadnutým uznesením vydaným v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Ndob 19/2014 (ďalej aj „námietkové konanie“), ktoré má procesný charakter, a poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, Ústavného súdu Českej republiky, ako aj na odbornú literatúru tvrdí, že procesné podmienky na podanie sťažnosti splňa.

Za kritériá opodstatnenosti svojej sťažnosti v súlade s kritériami už aplikovanými pri rozhodovaní ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 322/09 považuje sťažovateľ skutočnosť, že

- postupom súdu mu bol spôsobený nepriaznivý dôsledok,
- tento nepriaznivý dôsledok sa vzťahuje na výsledok konania,
- tento nepriaznivý dôsledok nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach.

Sťažovateľ tvrdí, že *«splnil uvedené klasifikačné kritériá. Porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu, aj ľudského práva na spravodlivý proces je „výsledkové“, t. j. výsledok porušenia jeho práv je „konečný“, nemožno ho napraviť pred všeobecnými súdmi Slovenskej republiky. Výsledok spôsobil sťažovateľovi nepriaznivý dôsledok, znemožnil mu prístup k dobrodeniu zaručenému v materiálnom právnom štáte priznaním súdnej ochrany, ktorá nespočíva iba v tom, že účastník konania predloží súdu svoju vec a súd ju zdanlivo, formálne, vybaví, ale aj v tom, že súd sa vecou skutočne, nepredstierane, zaoberá v merite sporu a keď o veci rozhodne, tak na základe preskúmania všetkého, čo je pre rozhodnutie právne významné.»*. Preto namieta, že *„v okolnostiach jeho prípadu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s porušením ľudského práva na spravodlivý proces priznané čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*, dôvodiac týmito argumentmi:

«Podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa základného práva na súdnu ochranu možno domáhať iba v medziach zákonov, ktoré vykonávajú čl. 46. Sťažovateľ sa domáha ochrany základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení so zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd SR sťažovateľovi neposkytol ochranu jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. ľudského práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ už vyššie uviedol, že ako osoba, proti ktorej najvyšší súd preskúmaval jeho zaujatosť ako sudcu, mal právo, aby sa s ním v tomto konaní nakladalo ako s účastníkom konania a aby mu najvyšší súd umožnil uplatniť procesné práva implikované v základnom práve účastníka konania na súdnu ochranu.»

Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd v okolnostiach jeho veci a na jeho úkor poprel vlastnú judikatúru, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktoré v tejto súvislosti poukazuje a aj cituje, poukazujúc na to, že *«Účelom základného práva vyjadriť sa k úkonu protistrany je dať účastníkovi konania reálnu príležitosť vysloviť názor, navrhnúť dôkaz opaku, predložiť právnu argumentáciu vyvracajúcu interpretáciu práva podľa predstáv protistrany. Ide teda o reálnu príležitosť, a nie o formálne*

či až formalistické predstieranie, že účastník konania má právo, ktoré zdanlivo môže uplatniť, no naozaj tak urobiť nemôže. Samé doručenie prejavu vôle protistrany nemá právny význam, ak účastník konania nedostane ozajstnú príležitosť odpovedať na uskutočnený prejav vlastným prejavom.

V okolnostiach prípadu sťažovateľ dostal príležitosť „vyjadriť sa“ v čase, keď mu spis vo veci sp. zn. I M ObdoV/13/2011 odobrali.

Predsedníčka najvyššieho súdu v návrhu na začatie disciplinárneho konania proti sťažovateľovi uviedla: „Zo spisovej dokumentácie je zrejmé, že nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. októbra 2011, sp. zn. III. ÚS 212/2011-140 bol doručený najvyššiemu súdu dňa 31. októbra 2011. Od vrátenia veci na opätovné prejednanie najvyššiemu súdu teda uplynuli tri roky.“ (dôkaz č. 2, s. 8)

Stav a príčiny jeho vzniku a trvania počas troch rokov bez nahliadnutia do spisu nemožno náležite oživiť v pamäti ani pri náležite zodpovednom nakladaní s vecou. Každý sudca pracuje zároveň na rade prípadov. V okolnostiach prípadu voči sťažovateľovi uplatnili požiadavku, aby si bez možnosti nahliadnuť do spisu „spomenul“ na všetky príčiny a prekážky tak, ako sa diali tri roky.

Sťažovateľ upozornil na túto chybu vo vedení konania (dôkaz č. 1, s. 4)

Najvyšší súd mu v konaní o námietke zaujatosti sťažovateľovi formálne umožnil vyjadriť sa k námietke svojej zaujatosti bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k otázke svojej zaujatosti v materiálnom zmysle tohto práva. Najvyšší súd sa uspokojil so všeobecným konštatovaním o subjektívnych a objektívnych symptómoch hodnotenia zaujatosti sudcu (dôkaz č. 1, s. 6 a 7). V nadväznosti na ne vyvodil, že: „Jeho námietka o odňatí spisu je účelová, lebo veľmi dobre vedel, kde sa na najvyššom súde spis nachádza, spis mu nebo, „odňatý“, tento dobre poznal ako predseda senátu - sudca spravodajca a mal možnosť kedykoľvek do neho nahliadnuť, ak nahliadnutie potreboval k svojmu vyjadreniu k vznesenej námietke zaujatosti.“ (dôkaz č. 1, s. 8)

Zároveň, rovnakým správaním, v rovnakej miere a kvalite, najvyšší súd postupom uplatneným voči sťažovateľovi porušil aj sťažovateľovo ľudské právo na spravodlivý proces priznané čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.».

Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské právo na spravodlivý proces priznané čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 Ndob 19/2014 zo dňa 23. decembra 2014 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndob 19/2014 zo dňa 23. decembra 2014 sa zrušuje. Vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.200 euro, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu na sťažovateľov účet.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355 euro a 73 centov, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť advokátovi JUDr. Jánovi Drgoncovi, DrSc., do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu na jeho účet.“

Sťažovateľ tiež navrhol, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení, a to zdržať sa vykonania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z dôvodu, že *„nadväzujúce konanie o jeho disciplinárnej zodpovednosti, ktoré vyvolala predsedníčka najvyššieho súdu ho existenčne ohrozuje. Ak by disciplinárny senát postihol sťažovateľa v celom rozsahu disciplinárneho návrhu predsedníčky najvyššieho súdu (zníženie funkčného platu o 60 % na obdobie osem mesiacov), teda reálne aby jeho príjem po osem mesiacov predstavoval iba 40 % funkčného platu, došlo by k ohrozeniu jeho vlastnej životnej úrovne v rozsahu bežných výdavkov za bývanie, dodávky elektriny, vody a pod. Zároveň by bola ohrozená sťažovateľova spôsobilosť plniť vyživovaciu povinnosť voči dvom dcéram, ktoré sa štúdiom na vysokej škole pripravujú na budúce povolanie.“*

II.

Pre úplnosť ústavný súd dopĺňa, že 22. júla 2015 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 z 19. marca 2015.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) najvyšší súd ako dovolací súd napadnutým rozhodnutím sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 z 19. marca 2015 zrušil rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 3 Obo 141/2007 zo 7. augusta 2008 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 29 Cb 1/2000 z 1. marca 2007 v napadnutej časti a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny a tiež právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny a tiež právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol uznesením č. k. II. ÚS 122/2016-157 z 11. februára 2016 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Svoje rozhodnutie odôvodnil ústavný súd takto:

«Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní najprv sústredil na posúdenie jej námietky, podľa ktorej napadnutým uznesením najvyššieho súdu vydaným v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 29 Cb 1/2000 z 1. marca 2007 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 141/2007 zo 7. augusta 2008 vo veci zdržania sa nekalosúťažného konania, náhrady škody a vydania bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadost'učinenia v napadnutom rozsahu malo dôjsť k porušeniu

jej základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi garantovaného tak čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 38 ods. 1 listiny.

Východiskom argumentácie sťažovateľky je námietka, že najvyšší súd ako dovolací súd sa neriadil záväzným právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze sp. zn. III. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011, ktorý sa týkal zákonného zloženia senátu v predmetnej veci, keď podľa jej názoru *„vo veci rozhodujúcom senáte prišlo k opakovaným a ničím nepodloženým zmenám v jeho zložení“*. Sťažovateľka súčasne tvrdí, že zloženie senátu, v ktorom nakoniec najvyšší súd rozhodoval, *„... nerešpektovalo rozvrh práce najvyššieho súdu“*.

Ústavný súd považuje za potrebné na tomto mieste uviesť, že nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011 bol zrušený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008 z 30. novembra 2010, ktorý bol vydaný v tejto veci, a zároveň bola vec najvyššiemu súdu vrátená na ďalšie konanie, pričom označený nález obsahoval aj záväzný právny názor, že zmeny v personálnom obsadení dovolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorý prerokúvaval predmetnú vec, nezodpovedajú zákonným pravidlám a záruke základného práva na zákonného sudcu. V odôvodnení označeného nálezu ústavného súdu sa v tejto súvislosti uvádza, že *«o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozhodoval senát zložený z piatich sudcov najvyššieho súdu, konkrétne z predsedu senátu [redacted] a z členov senátu [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted]. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu opatrenia predsedu najvyššieho súdu č. Spr 162/2009-20 z 24. septembra 2009 zistil, že v senáte, ktorému bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie, boli nahradené členky senátu [redacted] a [redacted] sudkyňami najvyššieho súdu [redacted] a [redacted] a súčasne bolo v časti II bode 7 určené, že veci pridelené a nevybavené do účinnosti tohto opatrenia „v senáte O-V preberie [redacted] od [redacted] a [redacted] veci od [redacted] a to aj vtedy, ak bol určený termín pojednávania na čas po nadobudnutí účinnosti tohto opatrenia“*. Z opatrenia predsedu najvyššieho súdu č. Spr 101/2010-13 z 3. augusta 2010 ústavný súd zistil, že s účinnosťou od 15. októbra

2010 bol v senáte O-V v bode 2 vypustený sudca najvyššieho súdu [REDACTED] a nahradený sudkyňou najvyššieho súdu [REDACTED].

Z týchto opatrení predsedu najvyššieho súdu nie je zrejмый dôvod vykonania uvedených úprav v rozvrhu práce vyplývajúci z § 50 ods. 1 písm. d) a e) zákona o súdoch, ktorými došlo k nahradeniu zákonných sudcov inými sudcami najvyššieho súdu. Dôvody na vykonanie zmien rozvrhu práce, ktoré by bolo možné podriaďiť pod uvedené ustanovenie zákona o súdoch, neboli uvedené ani v žiadnom z vyjadrení predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti...».

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Vychádzajúc z uvedených právnych noriem, argumentácie sťažovateľky, vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu k sťažnosti, ako aj z pripojených dokumentov relevantných na posúdenie veci, ústavný súd zistil tieto podstatné skutočnosti relevantné pre posúdenie námietky sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny:

Po tom, ako bolo rozhodnutie dovolacieho súdu z 30. novembra 2010 zrušené, vrátené a opätovne prerokúvané na najvyššom súde pod sp. zn.

1 M ObdoV 13/2011 (pôvodne vec vedená pod sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008, ktorá napadla na najvyšší súd 2. decembra 2008), predsedníčka najvyššieho súdu vydala 29. januára 2015 opatrenie sp. zn. Spr 130/2015, ktorým rozhodla o personálnom obsadení dovolacieho senátu, ktorý vec prerokuje a rozhodne, a to v zložení [REDACTED] (predsedníčka senátu) a členky senátu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]. Personálne obsadenie dovolacieho senátu v posudzovanej veci určené označeným opatrením predsedníčky najvyššieho súdu z 29. januára 2015 je v tomto opatrení odôvodnené takto:

«Vec vedená na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 bola pôvodne vedená pod sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008 a napadla na Najvyšší súd SR dňa 2. decembra 2008. Senát, ktorému pripadla na rozhodnutie podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008 (O-V) fungoval v zložení: 1. [REDACTED], 2. [REDACTED], 3. [REDACTED], 4. [REDACTED], 5. [REDACTED]. Náhradníci: 6. [REDACTED], 7. [REDACTED], 8. [REDACTED], 9. [REDACTED].

Nálezom Ústavného súdu SR z 18. októbra 2011 bol rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. novembra 2008, sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008 zrušený a vec bola Najvyššiemu súdu SR vrátená na ďalšie konanie.

Po zrušení veci ústavným súdom je vec na najvyššom súde vedená pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 a (druhýkrát) napadla na Najvyšší súd SR 22. novembra 2011. V tomto čase senát Najvyššieho súdu SR v pôvodnom zložení už neexistoval, lebo:

[REDACTED] od 1. 1. 2009 skončila výkon funkcie sudcu a nadobudla nárok na starobný dôchodok, jej náhradníčkou v senáte O - V sa preto stala podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008 (O - V) [REDACTED] (prvá náhradníčka senátu O - V).

[REDACTED] dňa 31. 7. 2013 skončil výkon funkcie sudcu a nadobudol nárok na starobný dôchodok, jeho náhradníčkou v senáte O-V sa preto stala podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008 (O-V) [REDACTED] (ďalšia náhradníčka senátu O - V - uvedená pod bodom 9). Náhradníčky uvedené pod bodom 7. a 8. [REDACTED], [REDACTED], sú totiž zo zákona vylúčené z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci, keďže ide o sudkyne, ktoré predmetnú vec rozhodovali na súde nižšieho stupňa (§ 14 ods. 2 O. s. p.).

Podľa názoru Ústavného súdu ÚS vysloveného v Náleze sp. zn. III. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011 „Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, nezodpovedá prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli zmenení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípade jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať zásadne len výnimočne.“

So zreteľom na názor ústavného súdu vyslovenom vo vyššie citovanom náleze, bolo treba pri určení ďalších členov senátu z Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2008. Podľa článku IV. bodu 3, štvrtej časti - Kolégia a senáty NS SR všeobecných ustanovení uvedeného rozvrhu práce, osoba zástupcu v päťčlenných senátoch sa určí, pokiaľ nie je v osobitnej časti uvedené inak, nasledovne:

a/ predsedu senátu zastupuje v poradí ďalší predseda senátu uvedený v osobitnej časti rozvrhu práce;

b/ v prípade, že sa päťčlenný senát nedá zložiť ani zastupovaním stálymi ani zastupovaním stálymi náhradníkmi, ďalšieho predsedu senátu alebo člena určí predseda Najvyššieho súdu SR a to prípadne aj zo sudcov iného kolégia

V predmetnej veci, potom, čo [REDACTED] a [REDACTED] skončili výkon sudcu a po zohľadnení skutočnosti, že [REDACTED] a [REDACTED] (ako náhradníčky) sú z prejednávania a rozhodovania veci vylúčené (§ 14 ods. 2 O. s. p.) v senáte O - V zostali sudcovia [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

So zreteľom na skutočnosť, že [REDACTED] bol uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. decembra 2014, sp. zn. 5 Ndob 19/2014 z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci vylúčený, v senáte O - V zostali sudcovia [REDACTED] [REDACTED]

Keďže predmetný senát nie je úplný a nedal sa zložiť ani zastupovaním stálymi náhradníkmi, ďalšieho člena a predsedu senátu určila predsedníčka Najvyššieho súdu SR

v súlade s ustanovením článku IV. bodu 3, písm. b/ štvrtej časti (Kolégia a senáty NS SR všeobecných ustanovení) uvedeného rozvrhu práce (platného v čase nápadu veci na najvyšší súd) tak, že za ďalšiu členku tohto senátu určila v poradí prvú členku senátu obchodnoprávneho kolégia – [REDACTED] (siedma časť – Obchodnoprávne kolégium) a za predsedníčku tohto senátu [REDACTED] – prvú predsedníčku senátu I O (siedma časť – Obchodnoprávne kolégium), ktorá nahradila [REDACTED].

So zreteľom na to, že chýbajúceho člena senátu bolo možné určiť v zmysle rozvrhu práce, neprichádzalo do úvahy jeho určenie náhodným výberom. Preto opatrenie podpredsedníčky Najvyššieho súdu SR zo 14. augusta 2014, podľa ktorého sa bol chýbajúci člen senátu nahradený náhodným výberom, stráca účinnosť.»

Ústavný súd ďalej zistil, že opatrením predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr 130/2015 zo 6. marca 2015 došlo k zmene opatrenia sp. zn. Spr 130/2015 z 29. januára 2015 tak, že vec vedenú najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 prerokuje a rozhodne senát v zložení [REDACTED] - predsedníčka senátu, [REDACTED] - členka senátu, [REDACTED] - členka senátu, [REDACTED] - členka senátu a [REDACTED] - členka senátu.

V odôvodnení opatrenia predsedníčky najvyššieho súdu zo 6. marca 2015 sa uvádza, že „podľa § 14 ods. 2 O. s. p. na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o odvolaní.

Dňa 6. marca 2015 predsedníčka senátu [REDACTED] oznámila, že v rámci štúdia predmetného spisu zistila, že v minulosti na vydaní rozhodnutia participovala aj sudkyňa [REDACTED]. Ide o rozhodnutie z 26. apríla 2005, sp. zn. 2 Obo 63/2005 - 883, ktoré vydal senát v zložení z predsedu [REDACTED], a členov [REDACTED] a [REDACTED]. Menovaná členka senátu je preto v zmysle citovaného § 14 ods. 2 O. s. p. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011, pôvodne vedenej pod sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008, vylúčená. Do senátu bola ustanovená [REDACTED], ktorá v zmysle rozvrhu

práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2008 prichádza do úvahy po [REDAKOVANÉ].“

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd podčiarkuje, že spôsob pridelovania vecí podľa predmetu konania jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom je vykonávaný v zmysle § 50 a § 51 zákona o súdoch v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu vydaným podľa § 52 zákona o súdoch. V nadväznosti na ústavnú a zákonnú úpravu upravuje základné právo na zákonného sudcu v podmienkach najvyššieho súdu aj rokovací poriadok najvyššieho súdu (sp. zn. Pls 1/2006), podľa ktorého (čl. 38 ods. 1) zákonným sudcom na najvyššom súde je sudca, „*ktorý vykonáva funkciu sudcu a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci*“ (čl. 38 ods. 1 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu). Podľa čl. 38 ods. 2 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu „*v rámci senátu, ktorý má podľa rozvrhu práce určitú vec prejednať a rozhodnúť, je zákonným sudcom každý člen tohto senátu*“. Podľa čl. 38 ods. 3 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu „*namiesto sudcu, ktorý bol v určitej veci pôvodne zákonným sudcom, ale vyskytla sa u neho skutočnosť, ktorá podľa osobitného predpisu alebo rozvrhu práce vylučuje možnosť prejednaní a rozhodnutia veci týmto sudcom, je zákonným sudcom sudca určený v súlade s ustanoveniami rozvrhu práce, ktoré upravujú postup v prípade výskytu takej skutočnosti*“. Podľa čl. 38 ods. 4 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu „*zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade s rozvrhom práce*“.

Zákon o súdoch nevyklučuje prípady vykonania zmien v rozvrhu práce vydanom na príslušný kalendárny rok, avšak súčasne ustanovuje právny rámec tohto postupu. V okolnostiach prípadu je podstatné posúdenie dôvodu, z akého bol vydaný rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2008 zmenený označenými opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu po pridelení veci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

Ústavný súd už vo viacerých svojich doterajších rozhodnutiach vyslovil, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie veci v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody

uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnym predpisom, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08, III. ÚS 277/2010).

Podľa názoru ústavného súdu súčasťou základného práva na zákonného sudcu je i zásada pridelovania súdnej agendy a určenia členov senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce. Medzi požiadavky kladené na rozvrh práce podľa čl. 48 ods. 1 ústavy patrí tiež predvídateľnosť a transparentnosť obsadenia súdu, resp. senátu vrátane zastupovania vo vzťahu k účastníkom konania.

Zo zákonného vymedzenia zákonného sudcu okrem iného vyplýva aj to, že sa zaň považuje každý člen senátu, ktorý bol rozvrhom práce, prípadne jeho dodatkami pridelený do konkrétneho senátu.

Po oboznámení sa s príslušnými ustanoveniami rozvrhu práce najvyššieho súdu (v relevantnom znení) a opatreniami predsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. Spr. 130/2015, Nobs 8/2015 z 29. januára 2015 a sp. zn. Spr. 130/2015, Nobs 8/2015 zo 6. marca 2015 ústavný súd konštatuje, že z týchto opatrení zjavne vyplýva dôvod vykonania uvedených zmien v rozvrhu práce korešpondujúci ustanoveniam § 50 ods. 2 písm. c), d) a e) zákona o súdoch, ktorými došlo k nahradeniu zákonných sudcov inými sudcami najvyššieho súdu. K zmene v zložení senátu došlo na základe právnej úpravy regulujúcej organizáciu práce najvyššieho súdu. Takýto postup je zákonný, a teda aj súladný s ústavou (resp. listinou). Podľa názoru ústavného súdu zmeny v personálnom obsadení senátu najvyššieho súdu prerokúvajúceho sťažovateľkinu vec opísaným zákonným pravidlám a záruke základného práva na zákonného sudcu zodpovedali.

K námietke sťažovateľky, že nebola najvyšším súdom informovaná o zmenách v zložení zákonného senátu, ústavný súd uvádza, že žiadne ustanovenie právneho predpisu

neukladá súdu povinnosť oznamovať účastníkom konania osobitne zloženie senátu či zmeny v osobe zákonného sudcu na základe zákonom predpokladaných a aprobovaných dôvodov. Naopak, účastníci konania a ich zástupcovia majú podľa § 44 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) právo nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie, alebo požiadať súd o ich vyhotovenie. Sťažovateľka tak mala možnosť oboznámiť sa so súdnym spisom, ako aj jednotlivými opatreniami najvyššieho súdu vydanými v priebehu konania v súlade so zákonom o súdoch a rokovacím poriadkom najvyššieho súdu; toto svoje právo však sťažovateľka zjavne nevyužila.

Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že namietanými zmenami v zložení príslušného senátu najvyššieho súdu, ktorý v konečnom dôsledku rozhodoval o veci sťažovateľky, nemohlo dôjsť a ani nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, a preto v tejto časti odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú.»

III.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

Ústavný súd nie je vzhľadom na svoje ústavné postavenie zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z ústavného postavenia ústavného súdu a jeho funkcií možno vyvodiť, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

Najvyšší súd napadnuté uznesenie odôvodnil takto:

«...*Opatrením predsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 22. decembra 2014 č. 5 Ndob 19/2014 bol zložený námietkový senát, ktorý mal rozhodnúť o vznesenej námietke zaujatosti, pozostávajúci z predsedníčky senátu [REDAKOVANÉ] a členiek senátu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].*

... *Námietka zaujatosti žalovaného smeruje do sporu žalobcu [REDAKOVANÉ] c/a žalovaný [REDAKOVANÉ], o zdržanie sa nekalosúťažného konania, náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia a poskytnutia primeraného zadostučinenia. v predmetnom spore došlo k rozhodnutiu najvyššieho súdu v procesnom postavení dovolacieho súdu dňa 30. novembra 2010, sp. zn. 1 M ObdoV 1/22/2008.*

Na základe sťažnosti žalovaného Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom zo dňa 18. októbra 2011, sp. zn. III. ÚS 212/2011-14 rozsudok najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sp. zn. 1 M ObdoV 1/22/2008 zo dňa 30. novembra 2010, ktorým rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, zrušil po vyslovení, že došlo k porušeniu práva žalovaného podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie

... *Relevantné časti námietky zaujatosti žalovaného:*

- *oznámenie podpredsedníčky najvyššieho súdu Spr. 1033/2014 o výsledku sťažnosti žalovaného, podľa ktorého „sťažnosť žalovaného bola podaná dôvodne, v hore uvedenej veci došlo k prietahom v konaní, a to v dôsledku konania predsedu senátu – sudcu spravodajcu [REDAKOVANÉ], ktorý neorganizoval operatívne práce v senáte a nerešpektoval právny názor ÚS SR vyjadrený v náleze č. k. III. ÚS 212/2011-14 a opatrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu NS SR“,*

- *žalovaný poukázal na nález ústavného súdu, ktorý konštatoval aj porušenie práva žalovaného na zákonného sudcu a zmeny v senáte, citujúc záver odôvodnenia predmetného nálezu, že „po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu v okolnostiach prípadu sa dôsledne vyrovnáť s námietkami generálneho prokurátora formulovanými v mimoriadnom dovolaní a riadiac sa v ďalšom konaní právnymi názormi ústavného súdu*

vyslovenými v tomto náleze vec opätovne rozhodnúť v senáte zloženom zo zákonných sudcov“,

- žalovaný odkázal aj na stanovisko ústavného súdu, že „pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu zákonný sudca podľa čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky treba brať do úvahy nielen príslušnú zákonnú úpravu, ale predovšetkým ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky o nezávislom a nestrannom výkone súdnictva. Existencia nestrannosti musí byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytol dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00),

- žalovaný poukázal aj na uznesenie NS SR zo dňa 30. 04. 2009 sp. zn. 3 Nc 13/2009, podľa ktorého „rozhodujúca je existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu“,

- žalovaný má za to, že „sudca však musí bezvýhradne závery obsiahnuté v rozhodnutí, ktorými je viazaný, rešpektovať a abstrahovať tak, od akýchkoľvek vlastných výhrad bez ohľadu na to, čo je ich motívom a rovnako sa musí zdržať konania, ktorým by záväzné právne názory v tomto prípade ÚS SR absolútne nerešpektoval“,

- následne žalovaný uviedol „keďže v hore uvedenej veci ešte nebolo rozhodnuté vo veci, predpokladáme, že nerešpektovanie právneho názoru ÚS SR predsedom senátu [REDAKOVANÉ] samozrejme znamená nerešpektovanie záväzného právneho názoru, že vec má prejednať senát v zložení zo zákonných sudcov. Akým spôsobom, v akej miere, či akými úkonmi (procesnými, organizačnými), nebola táto požiadavka zo strany predsedu senátu a sudcu spravodajcu naplnená v doterajšom konaní považujeme za irelevantné, nakoľko z vyššie citovaného rozhodnutia je zrejmé, že pre vylúčenie pochybností o nezáujatosti sudcu je legitímne očakávanie účastníka konania, že sudca po kritike jeho rozhodnutia bude rešpektovať právne záväzný názor bezvýhradne a podriadi sa mu jednoznačne a absolútne“.

... Podaná námietka zaujatosti žalovaného smerovala proti [REDAKOVANÉ] predsedovi senátu - sudcovi spravodajcovi, ktorý rozhodoval ako predseda senátu vo veci sporu žalovaného sp. zn. 1 M ObdoV 22/ 2008.

... K námietke zaujatosti predseda senátu – sudca spravodajca [REDACTED] uviedol, že sa kvalifikovane nemôže vyjadriť, keďže mu bol spis vedením súdu odňatý a nevie, kde sa nachádza. Na tomto jeho vyjadrení neuviedol dátum.

... Najvyšší súd skôr, ako pristúpil k rozhodnutiu o vznesenej námietke zaujatosti podľa ust. § 16 ods. 1 O. s. p., konštatoval, že procesné lehoty boli splnené vo vzťahu k žalovanému (§ 15a ods. 2 O. s. p.), ako aj námietkového senátu (§ 16 ods. 1 O. s. p.).

Pri rozhodovaní o vznesenej námietke zaujatosti sa najvyšší súd oboznámil s námietkou zaujatosti žalovaného, vyjadrením namietaného sudcu, s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008 a nálezom ústavného súdu sp. zn. III ÚS 212/2011, a súčasne časovo chronologicky posudzoval procesný postup predsedu senátu – sudcu spravodajcu [REDACTED] a po tom, ako sa spis vrátil z ústavného súdu na najvyšší súd.

Zistil nasledovné:

a) spis sa vrátil na ďalšie konanie dňa 22. novembra 2011,

b) dňa 10. apríla 2014 na 9. 00 hod. určuje predseda senátu – sudca spravodajca [REDACTED] zasadnutie senátu v tomto zložení: predseda a sudca spravodajca [REDACTED], členovia: [REDACTED]

[REDACTED]. Pri mene [REDACTED] na pokynovom lístku je pripísaný otáznik a pod uvedeným menom tohto člena senátu je pripevnený lístok s menom [REDACTED]. Ku konkrétnemu rozhodnutiu nedošlo, dôvody v spise nie sú uvedené.

[REDACTED] v zmysle nálezu ústavného súdu, listom zo dňa 14. mája 2014 oznámila, že sa necíti byť vo veci samej zákonnou sudkyňou. Iný člen senátu [REDACTED] nebol na tento deň nahradený iným zákonným sudcom, aj napriek tomu, že mu funkcia sudcu zanikla ešte v roku 2013.

c) až dňa 10. júla 2014 predseda senátu – sudca spravodajca [REDACTED] požiadal vedenie najvyššieho súdu o určenie chýbajúceho člena senátu namiesto [REDACTED].

d) na základe tejto žiadosti bolo vydané opatrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014, sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011, z ktorého vyplýva, že namiesto [REDACTED] má byť stanovený nový člen senátu náhodným výberom pomocou informačno – komunikačných technológií schválených Ministerstvom spravodlivosti SR.

K opatreniu bolo následne pripojené potvrdenie elektronickej podateľne najvyššieho súdu o novom zložení dovolacieho senátu v predmetnej veci, a to: predseda senátu – sudca spravodajca [REDAKOVANÉ], členovia senátu: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ].

e) na podnet – sťažnosť žalovaného zo dňa 29. septembra 2014, doplnenej podaním zo dňa 4. novembra 2014 k prietahom v konaní zo strany namietaného sudcu, podpredsedníčka najvyššieho súdu dňa 26. novembra 2014 (č. Spr 103/2014) uviedla, že „Doterajšia dĺžka konania vo veci 1 M ObdoV 13/2011 však po zohľadnení skutkovej a právnej zložitosti veci, priebehu konania a úkonov, ktoré súd vykonal, sa javí byť neprimeraná. V konaní 1 M ObdoV 13/2011 totiž predseda senátu a sudca spravodajca [REDAKOVANÉ] neorganizoval operatívne práce v senáte, nerešpektoval právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky, vyjadrený v náleze č. k. III. ÚS 212/2011-140 a opatrenie podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. augusta 2014“.

f) namietaný sudca v rozpore s opatrením podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014, 1 M ObdoV 13/2011, určil na deň 23. októbra 2014 o 11.00 hod. ďalší termín porady päťčlenného senátu vo veci 1 M ObdoV 13/2011, pričom zvolal senát v zložení: predseda senátu – sudca spravodajca [REDAKOVANÉ] a členovia: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

K rozhodnutiu vo veci ani v tomto termíne nedošlo, pričom dôvody, prečo sa tak nestalo, nie sú v spise uvedené.

g) ani na jeden termín prejednávania nebola volaná, resp. zaradená do dovolacieho senátu ako jeho členka [REDAKOVANÉ] v súlade s pokynom ústavného súdu, aby o mimoriadnom dovolaní rozhodoval senát príslušný v čase nápadu danej veci (dovolacie konanie sp. zn. 1 M ObdoV 22/2008), a to aj napriek tomu, že opatrením podpredsedníčky najvyššieho súdu bolo cez elektronicnú podateľňu vytvorené nové zloženie dovolacieho senátu aj s [REDAKOVANÉ]. Podľa názoru ústavného súdu „za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 4 8 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nezodpovedá prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec

pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli zmenení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade výnimočne (nález Ústavného súdu III. ÚS 212/2011).

h) na viaceré žiadosti žalovaného o oznámenie konkrétneho zloženia dovolacieho senátu, predseda senátu – sudca spravodajca [REDAKOVANÉ] riadne nereagoval a neoznámil konkrétne zloženie dovolacieho senátu. Reagoval len na urgenciu žalovaného ešte v roku 2012 (list zo dňa 10. 09. 2012) tak, že odkázal žalovaného na Rozvrh práce najvyššieho súdu a obsah nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. Vôbec nereagoval na žiadosť žalovaného zo dňa 09. 10. 2014 o oznámenie konkrétneho zloženia dovolacieho senátu, hoci už existovalo opatrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu zo dňa 14. augusta 2014.

... Pri rozhodovaní o námietke zaujatosti najvyšší súd - námietkový senát prihliadol aj na všeobecné východiská, ktoré sú uvedené v domácej judikatúre a judikatúre štrasburských orgánov ochrany práva.

Iba ilustratívne najvyšší súd pripomína: pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska namietaného sudcu, ale podľa objektívnych symptómov v intenciách teórie zdania nezaujatosti.

Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Saravia de carvai proti Portugalsku 1994, Gautrin a spol. proti Francúzsku 1998, z ktorých vyplýva, že hodnotenie nestrannosti sudcu vychádza z potreby subjektívneho a objektívneho hodnotenia, teda je založené nielen na subjektívnom – osobnom presvedčení konajúceho sudcu, ale aj na objektívnom hľadisku, t. j., či sú dané dostatočné záruky na to, aby bolo možné vylúčiť akúkoľvek legitímnu pochybnosť.

... Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa ust. §14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

... Závery najvyššieho súdu o vznesenej námietke zaujatosti:

Najvyšší súd sa nestotožnil s niektorými dôvodmi uvedenými v námietke žalovaného na predsedu senátu – sudcu spravodajcu [REDAKOVANÉ], ktoré sa týkajú argumentácie o nerešpektovaní právneho názoru ústavného súdu. Tieto argumenty sú nedôvodné, keďže rešpektovanie právneho názoru ústavného súdu sa týka rešpektovania tohto názoru všetkými členmi dovolacieho senátu. Predmetom hodnotenia bola iba časť konania predsedu senátu – sudcu spravodajcu, a to po vrátení spisu z ústavného súdu na najvyšší súd a nevzťahuje sa na závery ústavného súdu v odôvodnení jeho rozhodnutia. Z tohto dôvodu tvrdenie žalovaného o vplyve „ostrej kritiky“ napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, dokonca o možnej spôsobilosti takejto kritiky na činnosť predsedu senátu – sudcu spravodajcu [REDAKOVANÉ] vyvolať pomer k veci, je konštrukcia špekulatívna bez akejkoľvek faktickej skutočnosti.

Ďalšia argumentácia žalovaného o nerešpektovaní právneho názoru vo vzťahu k úvahe ústavného súdu o zložení príslušného dovolacieho senátu najvyššieho súdu vo veci 1 M ObdoV 22/2008, je fabulácia, keďže chybovosť v tejto procesnej otázke nemôže byť zaradená do právneho názoru, ale ide o nezákonný postup, nie však [REDAKOVANÉ], ale predsedu najvyššieho súdu, ktorý v roku 2010 kreoval takéto zloženie dovolacieho senátu.

Najvyšší súd akceptoval tú časť vznesenej námietky zaujatosti žalovaného, ktorá sa vzťahovala na hodnotenie (ne)plynulého konania predsedom senátu – sudcom spravodajcom [REDAKOVANÉ] po vrátení spisu z ústavného súdu na najvyšší súd. Svojvoľné vytyčovanie termínov pojednávania opätovne v nezákonnom zložení (viď nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011), opomenutie rešpektovania opatrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu zo 14. augusta 2014, subjektívne prietahy v procesnom postupe namietaného sudcu, nereagovanie na žiadosti žalovaného o oznámenie zloženia

dovolacieho senátu, poukazujú na dostatočne závažné skutočnosti, ktoré odôvodňujú záver, že je objektívne dôvodná obava (výklad in concreto) žalovaného o nedostatku nestrannosti predsedu senátu – sudcu spravodajcu [REDAKOVANÉ] v konkrétnej veci, a preto najvyšší súd vylúčil predsedu senátu – sudcu spravodajcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1M ObdoV 13/2011.

Najvyšší súd vyhodnotil vyjadrenie predsedu senátu – sudcu spravodajcu k vznesenej námietke zaujatosti. Jeho námietka o „odňatí spisu“ je účelová, lebo veľmi dobre vedel, kde sa na najvyššom súde spis nachádza, spis mu nebol „odňatý“, tento dobre poznal ako predseda senátu – sudca spravodajca a mal možnosť kedykoľvek do neho nahliadať, ak nahliadnutie potreboval k svojmu vyjadreniu k vznesenej námietke zaujatosti.

Marginálne najvyšší súd pripomína, že v konkrétnom prípade došlo ku konaniu v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku zo strany namietaného sudcu, preto nie je možné v danom prípade aplikovať ustanovenie § 14 ods. 3 O. s. p.»

K otázke zloženia senátu rozhodujúceho v dovolacom konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 (za situácie, keď bolo sťažovateľ vylúčený z rozhodovania vo veci), ktoré je aj predmetom konania ústavného súdu o sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu, sa už ústavný súd vyjadroval v uznesení sp. zn. II. ÚS 122/2016 z 11. decembra 2016 (týkalo sa posudzovania ústavnej akceptovateľnosti uznesenia najvyššieho súdu z 19. marca 2015 a zaoberal sa v ňom aj nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011).

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či sťažovateľom napadnuté uznesenie je ústavne akceptovateľné, t. j. či je ústavne udržateľné z hľadiska námietok, ktoré proti nemu uplatnil. Ústavný súd, uvedomujúc si túto skutočnosť, že síce ide o procesné rozhodnutie, ktorým bol sťažovateľ ako predseda senátu a sudca spravodajca vylúčený pre zaujatosť v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011, t. j. nie je výsledkové, ale vo vzťahu k sťažovateľovi konanie vedené pod sp. zn. 5 Ndob 19/2014, ktoré s konaním sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 súvisí,

výsledkové je, ústavný súd na základe jeho sťažnosti posudzoval rešpektovanie a ochranu jeho základných práv najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Ndob 19/2014.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv v súvislosti s procesnými chybami v „námietkovom“ konaní a spája s ním možné negatívne dôsledky vo vzťahu k jeho osobe, ku ktorým môže dôjsť aj vzhľadom na začaté disciplinárne konanie vedené pod sp. zn. 2 Ds 1/2015.

Ústavný súd preto posúdil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vydané v „námietkovom konaní“ z hľadiska námietok sťažovateľa a konštatuje, že svojím rozsahom a obsahom je dostatočne transparentné na to, aby boli prezentované východiská a zistenia, z ktorých senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní vychádzal a ktoré ústavný súd nemá dôvod spochybňovať.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť ústavnoprávnu akceptovateľnosť záverov, ku ktorým najvyšší súd dospel na základe svojich východísk a zistení, ktoré vyústili do výroku uznesenia „námietkového senátu“ najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndob 19/2014 z 23. decembra 2014, že sťažovateľ je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011. Táto vec bola právoplatne skončená rozhodnutím (uznesením) najvyššieho súdu sp. zn. 1 M ObdoV 13/2011 z 19. marca 2015. Následne bolo toto uznesenie preskúmané ústavným súdom na základe sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (žalobkyňa v konaní pred všeobecnými súdmi) v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 122/2016. Sťažnosť sťažovateľky ústavný súd odmietol uznesením sp. zn. II. ÚS 122/2016 z 11. februára 2016.

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Ndob 19/2014 obsahuje odpovede na všetky podstatné námietky sťažovateľa, s ktorými síce sťažovateľ nemusí súhlasiť, ale nemožno mu vyčítať sťažovateľom namietaný formalizmus. Vychádza z dostatočne a spoľahlivo zisteného skutkového stavu a nemožno ho označiť ani za svojvoľné a ani za arbitrárne, a preto je ústavne akceptovateľné. V nadväznosti

na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd o ďalších návrhoch a požiadavkách sťažovateľa nerozhodoval.

Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že pokiaľ sťažovateľ označuje za „nepriaznivý dôsledok“ po prijatí napadnutého uznesenia možné dôsledky výsledku disciplinárneho konania vedeného pod sp. zn. 2 Ds 1/2015, ktoré začalo na návrh predsedníčky najvyššieho súdu, spája ho s možným výsledkom tohto konania a s nemožnosťou tento nepriaznivý dôsledok korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach. Tento argument sťažovateľa ústavný súd nepovažoval pre posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia ústavným súdom za relevantný. Disciplinárne konanie síce proti sťažovateľovi začalo, ale bude mať/mal možnosť vyjadriť sa a použiť nielen tento argument, ale aj ďalšie argumenty významné pre výsledok disciplinárneho konania a využiť v prípade preňho negatívneho rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní opravné prostriedky, pre ktoré priestor mu vytvára relevantná právna úprava. Ústavný súd uvádza, že v čase doručenia sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu nebolo o návrhu predsedníčky najvyššieho súdu rozhodnuté. Podľa zistenia ústavného súdu disciplinárny senát 2 Ds o ňom rozhodol 3. augusta 2018 tak, že disciplinárne konanie zastavil, pretože sťažovateľ bol odvolaný z funkcie sudcu; táto funkcia mu zanikla 1. augusta 2017. Lehota na podanie odvolania proti uzneseniu sp. zn. 2 Ds 1/2015 z 3. augusta 2018 uplynula 20. októbra 2018. Sťažovateľ právo podať odvolanie nevyužil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018